

Krausz Anita

**INTEGRÁLÓ OKTATÁSI
KÖRNYEZETBEN RÉSZTVEVŐK
FOGYATÉKOSSÁGGAL
KAPCSOLATOS ATTITÚDJE**

Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Szeged, 2025

Lektorálta: Ladányi Lili
gyógypedagógus

ISBN 978-963-648-062-2 (nyomtatott)
ISBN 978-963-648-063-9 (pdf)

Kiadja:
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Szeged, 2025

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	7
BEVEZETÉS.....	9
FOGYATÉKOSSÁG, FOGYATÉKOS SZEREP ÉS ANNAK VÁLTOZÁSA.....	11
<i>A fogyatékoság definiálása.....</i>	<i>11</i>
<i>A sajátos nevelési igény definiálása.....</i>	<i>18</i>
1) Értelmi fogyatékoság	25
2) Hallási fogyatékoság.....	26
3) Látási fogyatékoság.....	27
4) Mozgási fogyatékoság.....	28
5) Beszédfogyatékoság	28
6) Halmozott esetben több fogyatékoság együtt járásáról beszélünk.	29
7) Autizmus spektrumzavar.....	29
8) Kromoszóma-rendellenesség	29
9) Egyéb pszichés fejlődés zavara:.....	29
<i>Összefoglalás.....</i>	<i>30</i>
<i>Ellenőrző kérdések</i>	<i>31</i>
SZEGREGÁCIÓTÓL AZ EGYÜTTNEVELÉSIG.....	33
<i>Az integráció</i>	<i>36</i>
<i>Az integráció fajtái</i>	<i>36</i>
<i>Integráció megvalósulása hazánkban.....</i>	<i>39</i>
<i>Az inklúzió.....</i>	<i>40</i>
<i>Összefoglalás</i>	<i>42</i>
<i>Ellenőrző kérdések, instrukciók a téma összefoglalására</i>	<i>43</i>

ATTITÚD, FOGYATÉKOSSÁGGAL KAPCSOLATOS VÉLEKEDÉS .	45
<i>Az attitűd definiálása</i>	<i>45</i>
<i>Az attitűd szerkezete</i>	<i>46</i>
<i>A fogyatékossgal kapcsolatos attitűd mérése</i>	<i>49</i>
<i>Összefoglalás</i>	<i>50</i>
<i>Ellenőrző kérdések, instrukciók a téma összefoglalására</i>	<i>52</i>
AZ EGYÜTTNEVELÉS ÉS ANNAK HATÁSA	53
<i>Az együttnevelés diákokra gyakorolt hatása</i>	<i>53</i>
<i>Az együttnevelés pedagógusokra gyakorolt hatása</i>	<i>56</i>
<i>Az együttnevelés hatása a családra</i>	<i>59</i>
<i>Összefoglalás</i>	<i>60</i>
<i>Ellenőrző kérdések, instrukciók a téma összefoglalására</i>	<i>63</i>
JÓGYAKORLATOK	64
<i>Ellenőrző kérdések, instrukciók a téma összefoglalására</i>	<i>71</i>
INTERJÚ „A JÁTÉK ÖSSZEKÖT!” KEZDEMÉNYEZÉS	
JÓSZOLGÁLATI NAGYKÖVETÉVEL	72
ÖSSZEFOGLALÁS	76
MELLÉKLET	80
<i>Fontosabb személyek, amelyeket említ a tananyag</i>	<i>80</i>
<i>Linkek a QR-kódok mögött.</i>	<i>81</i>
IRODALOM	82

ELŐSZÓ

Napjaink pedagógiájának szerves részét képezik a gyógypedagógia alapismeretek, annak hiánya viszont számos problémát teremthet a mindennapi gyakorlatban pedagógusnak, tanítványnak egyaránt. Az integrált oktatás bevezetésével az intézmények oktató-nevelő feladatai jelentősen megváltoztak, azonban az iskoláknak nem csak a tárgyi feltételeken kellett módosítaniuk az évek során, hogy idomuljanak az együtt nevelt gyermekek speciális szükségleteihez, hanem a személyi feltételeken is. Egyre több intézményben dolgozik gyógypedagógus vagy utazó gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, illetve pedagógiai asszisztens, akik a gyermekek kognitív vagy szociális fejlesztésében segítenek, valamint a mozgásfejlesztés terén gyógytornászok vagy konduktorok is helyet kapnak a tantestületekben. Az együttnevelés mindenképpen kihívást jelent az abban részt vevők számára, melyhez elengedhetetlen a jól működő team munka (a szakemberek és az érintett családok között) megvalósulása. Jelen tanagyaggal a szakemberekre, illetve a leendő szakemberekre összpontosítok.

Az együttnevelés és a közösség ereje jelentős támogatást nyújthat a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fejlődésében. A szeparált oktatási formában megfigyelhető alacsonyabb követelményszint problematikája a fiatal felnőttek oktatása során vált számomra egyértelművé, ezért hiszek az együttnevelésben, a közösség erejében és abban, hogy az SNI gyermekek egy jelentős részének előnyös az integrált oktatási forma. Mivel a szegregált intézményekben folyamatosan alacsony követelményekhez szokott, mindig jól teljesítő fiatalok az intézmény zárt, óvó falai közül kilépve hatalmas, addig ismeretlen kudarcokkal, meg nem értéssel találják szemben magukat. Vagy a tanult szakmájuk nem felel meg a munka világában elvártaknak, vagy már az iskolája neve sem esik át a rostán egy állásinterjú során. A pályakezdő pedagógusi tapasztalataim rávilágítottak arra a jelenségre, hogy a dolgozni vágyó fiatalok – az informatika órán elkészített, formailag szép, igényes önéletrajzokkal a kezükben – számos sikertelenséget éltek át az álláskeresés során, holott az intézményes nevelésben eltöltött évek alatt ilyenben nem vagy csak kevés részük volt. Feltehető a kérdés, hogy az oktatásban eltöltött évek mire készítik fel a fiatalt? Gyógypedagógus hallgatóként azt tanultuk, hogy

az iskola az önálló életvitelre készíti fel a sérült gyermekeket. A gyakorlatban viszont az önállóságra nevelés részleges vagy teljes hiányával találkoztam, ami nem biztos, hogy problémát jelent, mert a legjobb gimnáziumok pedagógusai is természetesen segítik a tanulóikat, tehát ebben nem mondanám, hogy óriási különbség lehet. A tanulókkal szemben támasztott túl magas vagy túl alacsony követelmények viszont már a veszély forrását jelenthetik a fiatalok személyiségfejlődésében.

A szakirodalmi források és a gyakorlati tapasztalatok egyaránt alátámasztják, hogy rajtunk, pedagógusokon, gyógypedagógusokon és az oktatásban dolgozók attitűdjén múlik az együttnevelés megvalósulása és annak sikere. Hiszem, hogy a mi példamutató magatartásunk mintául szolgál és erőt ad a környezetünknek, tanítványainknak és azok szüleinek egyaránt. Szeretném azt hinni, hogy a jövőben, tipikusan fejlődő gyermekek természetesnek veszik, amit mi még másságnak definiálunk, illetve szeretném azt is hinni, hogy a tanulást érintő diagnózissal rendelkező gyermekek sem fogják magukat kívülállónak tekinteni az osztályközösségekben.

Munkám legfontosabb célja összefoglalni az együttneveléssel kapcsolatos legrelevánsabb hazai és nemzetközi kutatások eredményeit, illetve a jogszabályokat, hogy ezzel segítsen a leendő és a már dolgozó szakemberek munkáját. E gondolatok vezérelték a tananyag elkészítését, melynek olvasása során bármilyen kérdést, megjegyzést szívesen fogadok az intézményi elérhetőségeimre. Minden észrevétel, kritika és kérdés fontos üzenettel bír, melyeket előre is nagyon köszönök!